ਐਮ/ਐਸ. ਐਸ.ਡੀ. ਸ਼ਿੰਦੇ ਟ੍ਰ. ਪਾਰਟਨਰ

ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2017 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 6107-6108)

ਅਗਸਤ 22, 2023

[ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ* ਅਤੇ ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਮੁੱਦਾ: ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 30/33, ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਅਧੀਨ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ।

ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 – ਧਾਰਾਵਾਂ 30 ਅਤੇ 33 – ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ– ਦਾਇਰਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਇੱਕ ਦਾਅਵਾ ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 14.12.1992 ਨੂੰ ਸੀ – ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1988 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉੱਚੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ – ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ 1993 ਵਿੱਚ ਵੀ, (ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ ਖਿੱਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ), ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਨਵਰੀ, 1995 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਰਬਿਟ੍ਰੇਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਦਾਅਵਾ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ – ਹੋਰ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਠੇਕੇ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 30-ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ – ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜ ਵਾਰ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ (ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ) ਕੀਤਾ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਸਵੈਚਾਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ – ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ – ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਠੇਕੇ/ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਠਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਸੀ – ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 06.04.1990 ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਖੁਦ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲਈ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ – ਧਾਰਾ 30/33 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਕਦੇ ਵੀ "ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ" ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ "ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਵਾਰਡ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ; ਨੁਕਸਾਨ ਸਨ

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਨਾਮ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ – ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਇਨਾਮ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਧਿਆਸਤਾ – ਮਧਿਆਸਤਾ ਇਨਾਮ – ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ – ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼:

ਫੈਸਲਾ: ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਇਨਾਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਾਰ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਜੱਜ ਹੈ; ਜਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਧਿਆਸਤਾ – ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਥਿਤ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ:

ਫੈਸਲਾ: ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਦੇ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੂਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ – ਇਹ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਇਸ ਲਈ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਮਰਹੂਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮੇਜਰ (ਰਿਟਾ.) ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੇਖੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ [1988] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 351; ਜੇ.ਸੀ. ਬੁਧਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਉੜੀਸਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 444; [2008] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 821; ਬਿਜੇਂਦਰ ਨਾਥ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਮਯੰਕ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ [1994] ਸੁਪ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 529; ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਪੋਰਟ ਦੇ ਟ੍ਰਸਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ [1995] ਸੁਪ 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 672 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6107-6108 ਦੇ 2017।

ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਵਿੱਚ 13.08.2009 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ 23.11.2010 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਏਐਫਓ ਨੰਬਰ 108 ਦੇ 2005 ਅਤੇ ਏਐਫਓ ਨੰਬਰ 108 ਦੇ 2005 ਅਤੇ ਐਲਪੀਏ ਨੰਬਰ 190 ਦੇ 2009 ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 6109 ਦੇ 2017।

ਵਿਨੇ ਨਵਾਰੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋ., ਸ਼ਸ਼ੀਭੂਸ਼ਣ ਪੀ. ਅਡਗਾਓਂਕਰ, ਓਮਕਾਰ ਜਯੰਤ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਗਿਆ ਬਾਘੇਲ, ਏ.ਕੇ. ਸੰਘੀ, ਐਮ.ਐਸ. ਸਾਧਨਾ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਸ਼ੁਯਾ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਸਵਤ ਗੋਏਲ, ਸਚਿਨ ਪਾਹਵਾ, ਅਰਵਿੰਦ ਏ. ਸਹਸਰਾਬੁੱਧੇ, ਡਾ. ਸੰਚਿਤ ਗੁਰੂ, ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਉਮੰਗ ਸ਼ੰਕਰ, ਸ਼ੇਖਰ ਕੁਮਾਰ, ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਸ਼ੁਯਾ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਪ੍ਰਿਯਾ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਐਡਵੋ. ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਟ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁੱਖੀ ਸੀ1। ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਖਾਸੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਸੜਕ ਨਿਰਮਾਣ ਠੇਕੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇਕੜ ਵਿੱਚ।

2. ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਰਕਾਰ ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਇਥੇ ਬਾਅਦ EE) ਰਾਹੀਂ, ਕੰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਟੈਂਡਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ "ਕੁਕਡੀ ਖੱਬੇ ਕਿਨਾਰੇ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਿ.ਮੀ. ਨੰਬਰ 9/1 ਤੋਂ 10/ ਤੱਕ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕੰਮ, ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਅਸਤਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ"। ਇਸ ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ 23.07.1983 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਮ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ; ਕੰਮ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਿਤ ਲਾਗਤ ₹4,01,77,153/- ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਠੇਕੇ ਨੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਨੂੰ 18 (ਅਠਾਰਾਂ) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੈਲੰਡਰ ਮਹੀਨੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਮਿਤੀ 22.01.1985 ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ; ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਧੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

3. ਵਿਵਾਦ ਉੱਠੇ; ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਅੰਤਤਃ, ਸਿਵਲ ਜੱਜ, ਅਹਿਮਦਨਗਰ, ਨੇ "ਠੇਕੇ LC/B 983/ 83-4 ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਧੂ ਅਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਕੰਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ" ਇੱਕ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ।

4. ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਪੁਰਸਕਾਰ2 ਦੁਆਰਾ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ₹ 1,50,07,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ 10.2.88 ਤੋਂ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਬਿਆਜ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਪਾਏ (ਜੋ ਕਿ ₹ 13.32 ਲੱਖ ਬਣਦਾ ਹੈ)। ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫੀ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

5. ਜਵਾਬੀ ਰਾਜ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਐਕਟ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਕਹਾ ਜਾਵੇਗਾ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 30/33 ਅਧੀਨ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ, ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ; ਇਸ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ

6. ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1983 ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਠੇਕੇ ਸਬੰਧੀ ਵਿਵਾਦ, ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅੱਠਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ 1991 ਵਿੱਚ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ 1995 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 25.02.1997 ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ) ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਲਈ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅਰਬ. ਐਮ.ਏ. 1/1995 ਵਿੱਚ) ਠੇਕੇ ਅਧੀਨ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਤਿੰਨ ਆਈਟਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਇਨਾਮ ਨਹੀਂ ਟਿਕ ਸਕਦਾ ਸੀ।

7. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੂਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਵਿਵਾਦ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਾਅਵਾ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਖਾਮੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਠੇਕੇ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤਰਕ

8. ਮਿਸਟਰ ਵਿਨੇ ਨਵੇ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਦਾਅਵੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹੈ; ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਮੇਜਰ (ਰਿਟਾ.) ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੇਖੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਠੇਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਨੂੰ 14.12.1992 ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਈ.ਈ. ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਸ.ਈ.") ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ 21.01.1991 ਨੂੰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ 14.12.1992 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਅੰਤਤਃ 25.02.1997 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸਾਲਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਗਿਆਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ.

9. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਣਾਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਵੱਲੋਂ ਸਾਈਟ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ; ਡਰਾਇੰਗਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ; ਸੀਮੈਂਟ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਘਾਟ; ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣਾ ਜਿਸ ਨੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਧੀ; ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਅਤੇ ਧਨ ਦੀ ਘਾਟ; ਅਣਖਪਾਈ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਨਿਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਤ: ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਈ.ਈ. ਨੂੰ 23.09.1988 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਦਰਜ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਅਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਖੜੇ ਚਾਰਜ ਸਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਵਧੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਲਈ ਵਧ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਪ-ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ; ਕੈਂਪ ਸਥਾਪਨਾ; ਉਧਾਰ ਲਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ 'ਤੇ ਵਿਆਜ; ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ; ਡਾਕ; ਔਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ; ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੈਂਪਾਂ ਦੇ ਰਖ-ਰਖਾਵ ਲਈ ਵਾਧੂ ਲਾਗਤ; ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ; ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ; ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਤਾਇਨਾਤੀ; ਹਰ ਕੰਮ ਦੇ ਮੌਸਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ; ਟੁਕੜੇ ਦਰ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ ਅਣਢੱਕੇ ਅਗਾਊਂ; ਕਾਲੋਨੀ, ਕੈਂਪ ਆਦਿ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੱਲ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਤੇ ਟਾਇਰਾਂ ਅਤੇ ਟਿਊਬਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਘਿਸਾਈ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

10. ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾ ਕੇ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬਿਨਾਂ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਆਧਾਰ ਦੇ ਸੀ। ਨਹਿਰ ਦੇ ਛੱਡਣ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦੇ ਰੁਕਾਵ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਬਾਰੇ, ਮਧਿਆਸਥ ਨੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਲ ਸਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ (ਸੀਐਸ5 ਅਤੇ ਸੀਐਸ7), ਅਵਧੀ 23.08.1987 ਤੋਂ 15.10.1987 ਅਤੇ 20.07.1988 ਤੋਂ 28.08.1988 ਅਤੇ 10.03.1989 ਤੋਂ 02.07.1989 ਦਰਮਿਆਨ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਰੀਫ ਅਤੇ ਰਬੀ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਹਿਰ ਸੁੱਕਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਹ ਸੰਭਵ ਸੀ।

11. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਤੱਥਾਕਥਿਤ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਤੇ ਮਧਿਆਸਥ ਦੁਆਰਾ ਠੇਕੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

12. ਰਾਹੁਲ ਚਿਤਨੀਸ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ 14.12.1992 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 31.12.1992 ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧ ਹੇਠ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, 23.09.1988 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 54A ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰਿੰਟੈਂਡਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ 18.01.1995 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ, ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

13. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 55A 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਜੇ ਦਾਅਵੇ ਖਾਮੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਮਨੋਰੰਜਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਧੂ ਆਈਟਮ ਜਾਂ ਦਾਅਵੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਦਬਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਠੇਕੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਜਿਤ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਸਹੀ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਸੀ।

14. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਹਾਈਲਾਈਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਠੇਕੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਨਾਫੇ ਅਤੇ ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਦਾਅਵੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਸਨ। ਓਵਰਹੈੱਡਸ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਨੂੰ

ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਖੋਜ

15. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 54A ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ, ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਈ.ਈ. ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਈ.ਈ. ਨੂੰ 30 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਹਦਾਇਤ ਦੇਣੀ ਪਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਜੇਕਰ ਈ.ਈ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਉੱਚੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਉੱਚੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਈ. ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ 60 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣਾ ਪਿਆ।

16. ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਸ਼ਰਤ ਧਾਰਾ 55A ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਂਟਰੈਕਟ ਤੋਂ ਉੱਤਪੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਧਾਰਾ 58 ਵਿਲੰਬ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਧਾਰਾ 55A ਵਿੱਚ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਲਈ ਤਹਿ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

“ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਨੂੰ ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।”

17. ਰਾਜ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉਚਿਤ ਹਨ, ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਧਿਆਂਤਰਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤ, ਅਰਥਾਤ ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਖਾਮੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਤਹਿ ਕੀਤੇ ਗਏ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ।

18. ਜਿਹੜੇ ਵਿਲੰਬ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵਾ ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟਲਾਈਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 14.12.1992 ਨੂੰ ਸੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1988 ਵਿੱਚ ਈ.ਈ. ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ; ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਐਸ.ਈ. ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ 1993 ਵਿੱਚ ਵੀ (ਜਦੋਂ ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ), ਐਸ.ਈ. ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਧਿਆਂਤਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ: ਜਨਵਰੀ, 1995 ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੇਖੀ (ਉੱਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

“ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਥੇ ਅੰਤਿਮ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ 28 ਫਰਵਰੀ, 1983 ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕਾਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ, ਭਾਵ, 28 ਫਰਵਰੀ, 1983।

ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਯਾਦਾਂ ਜਾਂ ਯਾਦਾਂ ਭੇਜ ਕੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਪਰ ਜਿਥੇ ਬਿੱਲ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਵਾ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਦਾਵਾ ਅਤੇ ਦਾਵੇ ਦੀ ਅਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੰਡਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੋਣਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਮਧਿਆਨਵੇਸ਼ਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਆਰ.ਐਸ. ਬਚਾਵਤ ਦੁਆਰਾ, ਪਹਿਲਾ ਸੰਸਕਰਣ, ਪੰਨਾ 354।)

ਵਿਵਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਤਾਂ ਤਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦੇ ਤੱਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੱਤ ਅਤੇ ਦਾਵੇ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਾਂਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਜੇ.ਸੀ. ਬੁੱਧਿਰਾਜਾ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਉੜੀਸਾ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ;, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੜ ਸੀਮਾਵਧੀ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

“...ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਬਿਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1940 ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲਈ ਸੀਮਾਵਧੀ ਨੂੰ…

ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਹਿਸਾਬ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

26. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 37(3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾਂਕਣ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼ੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਮਧਿਆਸਥ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਲਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ 4-6-1980 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਦਾਅਵੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਦਾਅਵੇ 4-6-1980 ਨੂੰ ਬਾਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਥ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਅਵੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਸਨ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 8(2) ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੂਜਾ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।"

ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਤਰਕ ਬੇਅਸਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

19. ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵੇ ਅਨੁਬੰਧਿਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਭਾਵ, ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 30-ਦਿਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਣ ਦੇਰੀ (ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵਾਰ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ), ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਬੰਧ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਅਠਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਬੰਧ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 06.04.1990 ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ – ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਖੁਦ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ 6 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲਈ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਅਵਧੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਹਿਮਤੀ ਜਾਂ ਪੂਰਵ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਵੀਕਾਰਿਆ, ਉਹ ਘਟਨਾ ਕਦੇ ਵਾਪਰੀ ਨਹੀਂ।

20. ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਨਾਮ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਿਆ। ਇਨਾਮ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਵਿਆਖਿਆ ਚਾਰ ਲਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰਬੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਛੱਡਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੰਮ ਖਰੀਫ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ, 23.08.1987 ਤੋਂ 15.10.1987;

20.07.1988 ਤੋਂ 08.08.1988 ਅਤੇ 10.03.1989 ਤੋਂ 02.07.1989। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ 28.11.1986 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 1987 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਨਹਿਰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਰਬੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਸਮਾਂ ਦੇ ਲਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਛੱਡਣ ਰਬੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਦੇ ਸਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋੜ ਕੇ ₹ 14,18,228/-।

21. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਿਵੰਗਤ ਐਸ.ਡੀ. ਸ਼ਿੰਦੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਨੋਟਵਰਥੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਸਨ। ਨਤੀਜਤਨ, ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22. ਆਖਰੀ ਸਵਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਧਿਆਂਚਲੀਆਂ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਿਆ9। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਮੂਲ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦੇ ਘਟਿਆ ਟਰਨਓਵਰ 'ਤੇ ਬੇਕਾਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ 0.7192 ਦੇ ਘਾਟਾ ਫੈਕਟਰ ਦੀ ਅਪਨਾਉਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ₹ 15,72,000 ਸੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਖੋਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਠੇਕੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਗਈ ਅਵਧੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ₹ 91,28,000 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਗਣਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇਨਾਮ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਮੱਗਰੀਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਧਿਆਂਚਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਬਾਕੀ ਰਕਮ (₹ 1.33 ਕਰੋੜ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ), ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 10.12.1988 ਤੋਂ ਇਨਾਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ 12 ½ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਬੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਲਈ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਉਚਿਤ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, 12% ਭਵਿੱਖ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਠੇਕਾ ਲਾਗੂ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਨਾ ਤੋ ਅਸੰਭਵ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਇਆ।

23. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ ਮਧਿਆਸਤਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਤਾ ਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਜੱਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਦ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਦਿਖਾਈ ਨਾ ਦੇਵੇ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਬਿਜੇਂਦਰ ਨਾਥ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਮਯੰਕ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ,

"ਜੇਕਰ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਅੰਪਾਇਰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਤਾ ਅੰਪਾਇਰ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਤਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਜੱਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮਧਿਆਸਤਾ ਕਰਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਲੈ ਲਵੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਹਿ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ। [ਦੇਖੋ ਚੰਪਸੇ ਭਾਰਾ & ਕੋ ਬਨਾਮ ਜੀਵਰਾਜ ਬਲੂ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਵਮਗ. ਕੋ. ਲਿਮਿਟੇਡ. (ਏਆਈਆਰ 1923 ਪੀਸੀ 66); ਜੀਵਰਾਜਾਈ ਉਜਾਮਸ਼ੀ ਭੋਜਰਾਜ ਬਨਾਮ ਚਿੰਤਾਮਨਰਾਓ ਬਲਾਜੀ (1964 ਐਸਸੀ 680); ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਕੋ ਬਨਾਮ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਕੇਰਲਾ (1989 2 ਐਸਸੀਸੀ 38); ਰਾਇਪੁਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਚੋਖਾਮਲ ਕਾਂਟਰੈਕਟਰਜ਼ (1989 (3) ਐਸਸੀਸੀ 144); ਅਤੇ ਸੰਤਾ ਸਿਲਾ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਧੀਰੇਂਦਰ ਨਾਥ ਸੇਨ (1964 (3) ਐਸਸੀਆਰ 410)."

24. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 36(3)33 ਅਧੀਨ,

ਕਦੇ ਵੀ "ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਮੂੱਖ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ" ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਤੋਂ ਪਰੇ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਜੋ ਕਿ "ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਮੂੱਖ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਖੋਜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।" (ਹਵਾਲਾ ਲਈ ਪੋਰਟ ਆਫ ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਟ੍ਰਸਟੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼9. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ; ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਤ ਅਪੀਲੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੀ ਫੈਸਲਾ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਉਹ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਅੱਠ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਨਾਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ। ਅਪੀਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate